

Curs d'Entrevista Motivacional

Josep M Bosch Fontcuberta
Grup Comunicació i Salut de CAMFIC

Objectius

- Familiaritzar-se amb les característiques de la Entrevista Motivacional (EM) i integrar el seu esperit.
- Elements teòrics bàsics de la EM.
- Proporcionar eines de entrevista clínica.
- Proporcionar feedback para afavorir processos de canvi.

Mètode

- Motor de quatre temps:
  - 1° Introducció del tema,
  - 2° Modelatge, 3° Pràctica en grups
  - 4° Comentaris finals.
-
- Treball en grups (conductor, pacient, observador) amb intercanvi de rols.

Revisió teòrica

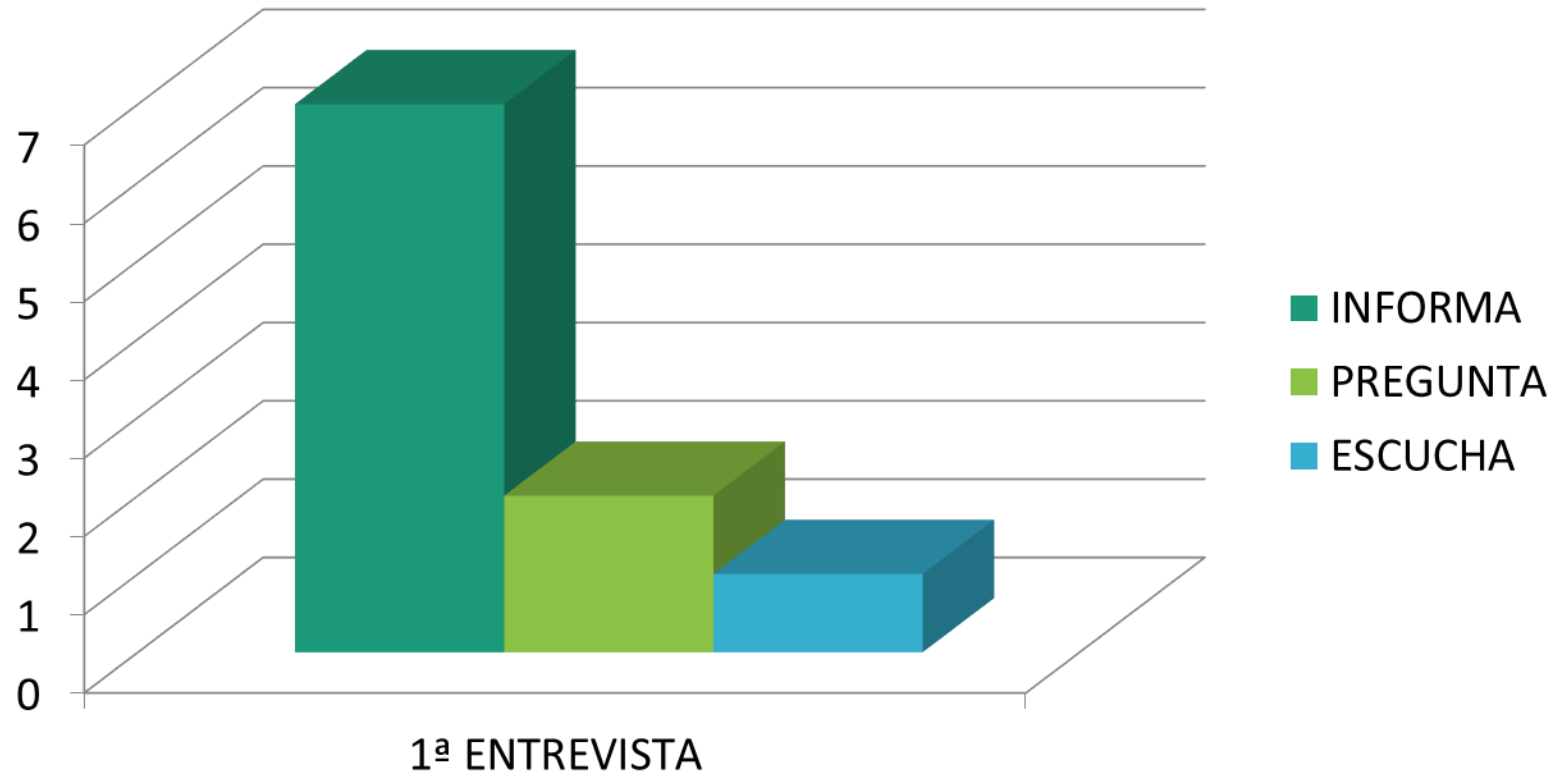
- La Motivació, l'Ambivalència, Model Informatiu i Motivacional, Estadis del Canvi, Principis de la EM, Fases de la EM, Cinc Tècniques Bàsiques, Resistències.

Rol Play

1ª Entrevista

Pacient afecte de obesitat, hipercolesterolèmia, sedentari i fumador habitual. Escasa adherència al tractament.

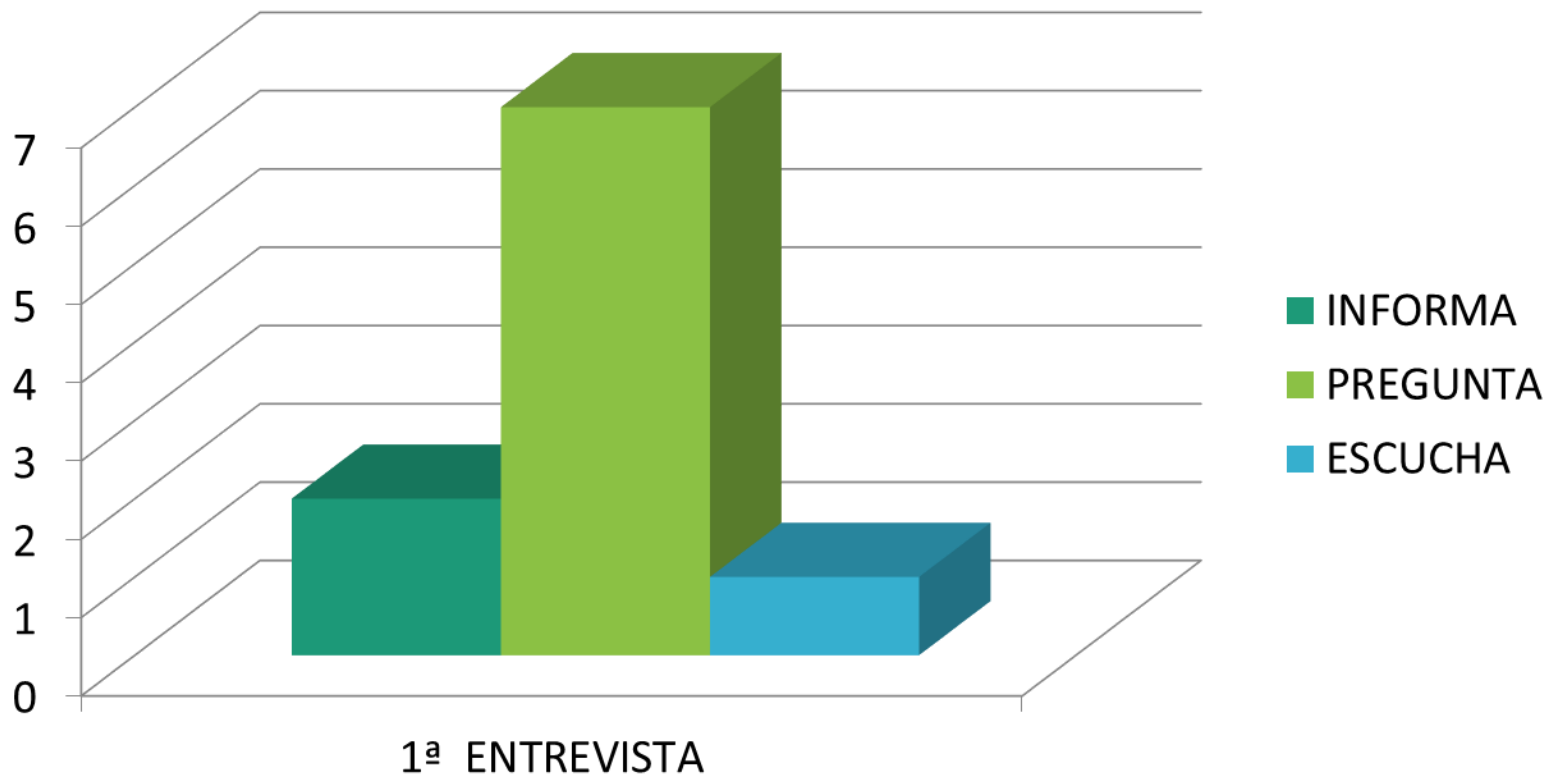
Motivant al pacient

Rol Play

2ª Entrevista

Motivant al pacient

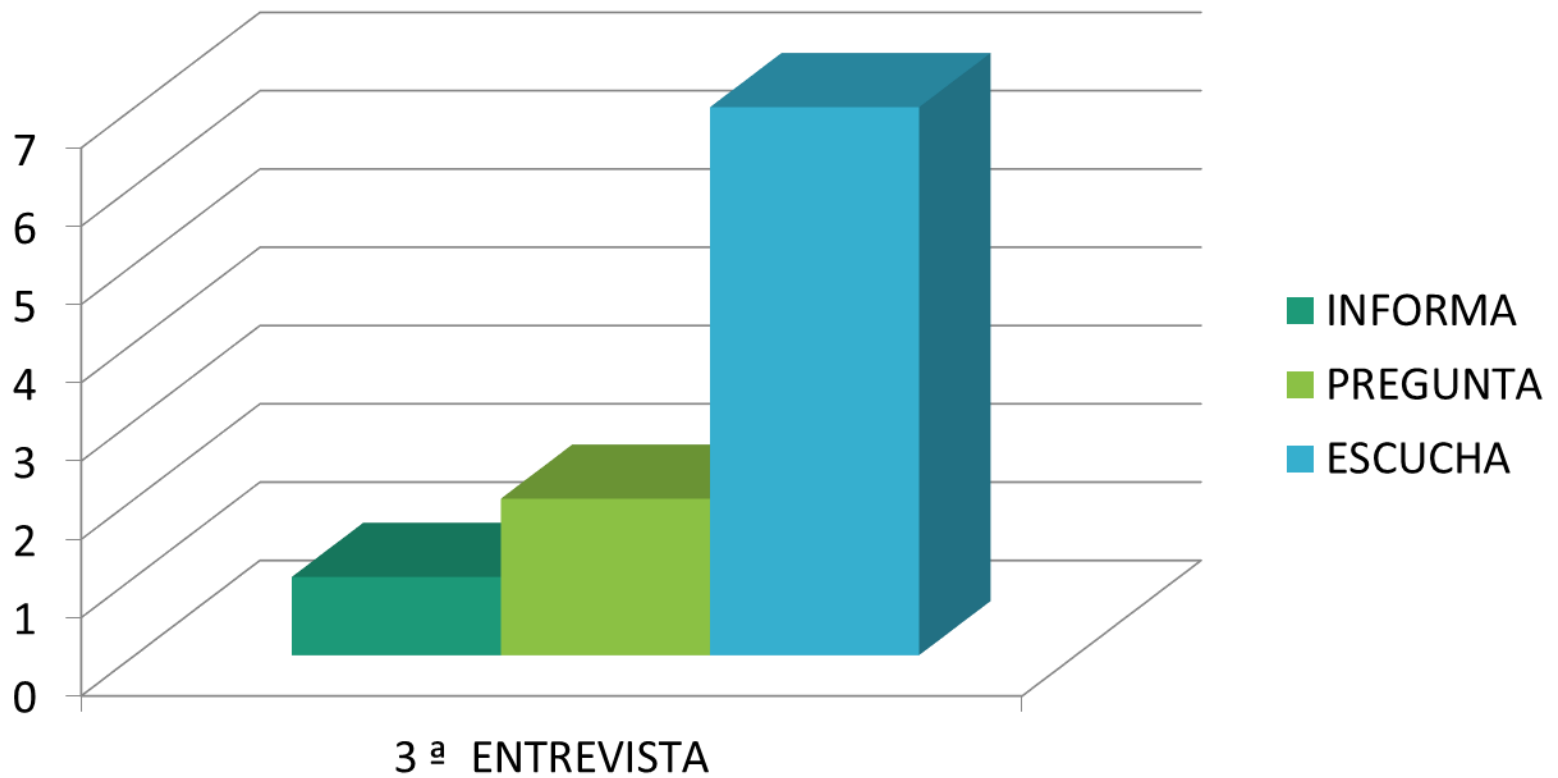

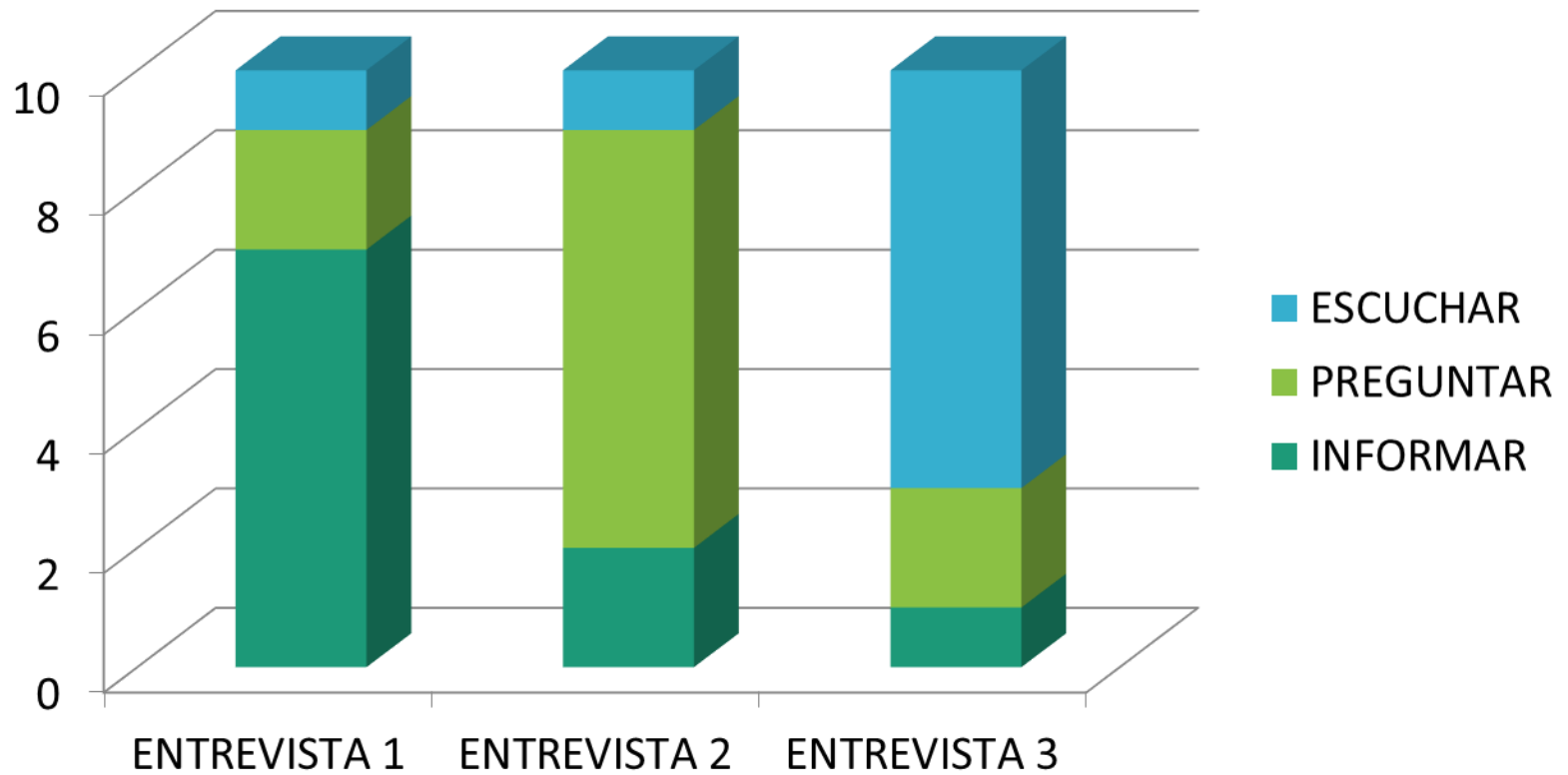
Rol Play

3ª Entrevista

Motivant al pacient

Estils d'entrevistes

Principis generals

- **Motivació intrínseca.**
- **Control i elecció.** (*Teoria de la reactància: Brehm & Brehm, 1981; Teoria de la autodeterminació: Deci, 1980*).
- **Autoconvenciment auditiu.** (*Teoria de la Autopercepció: Bem, 1972.*)
- **Confiança.** (*Teoria de la Autoeficàcia: Bandura, 1994; Leake & King, 1977*).
- **Ambivalència.** (*Entrevista Motivacional: Miller & Rollnick, 1991*).
- **Trajo a mida.** (*Teoria dels Estadís del Canvi: Prochaska & DiClemente, 1986*).
- **Relació interpersonal.** (*Teoria de la'Interacció: Miller & Sovereign, 1989; Miller & col., 1993*).

Faciliten la motivació

- La calidesa, cordialitat, actitud d'interès genuí.
- Empatia (exempta de judicis de valor).
- Respecte.
- Personalització.
- Actitud col·laboradora.
- Afavorir la elaboració.
- Reestructurar positivament.

Dificulten la motivació

- Ordenar, dirigir, imposar.
- Advertir o espantar.
- Fer suggeriments o donar solucions.
- Persuadir amb la lògica.
- Dir que cal fer, moralitzar.
- Jutjar, mostrar desacord, criticar, culpabilitzar.
- Avergonyir, ridiculitzar, etiquetar.
- Desentendre's, desconcertar, fer broma.

Principis

- Expressar **empatia**.
- Validar al pacient.
- Inhibir el reflex de redireccionar.
- Generar discrepàncies (ambivalència).
- Detectar i abordar les resistències/desacords.
- Estimular i reforçar l'autoeficàcia.
- Honorar l'autonomia.

**L'Entrevista Motivacional es una
forma de guiar col·laborativa i centrada
en la persona per evocar i enfortir
la motivació pel canvi.**

Sitges 2009

Es un mètode dirigit, centrat en la experiència del consultant, amb l'objectiu d'incrementar la motivació intrínseca cap el canvi, mitjançant l'avaluació i resolució de l'ambivalència.

Miller, 2008

Esperit de la EM

Model motivacional

Models argumentatius/ confrontatius

EVOCA → *EDUCA*

COL·LABORA → *CONFRONTA*

DONA AUTONOMÍA → *RECLAMA AUTORITAT*

Esperit de la Entrevista Motivacional

Associació.

Treball col·laboratiu,
que evita el rol de
expert.

Acceptació

Respecta l'autonomia
del pacient, els seus
potencials, fortaleses i
perspectives.

Compassió

Te en compte els
millors interessos
del pacient.

Evocació

Les millors idees
venen del pacient.

4 Processos en l'Entrevista Motivacional

- Planificació
- Evocació
- Enfocament
- Participació

Participació

Es el procés de desenvolupar una relació mútua, respectuosa i de confiança

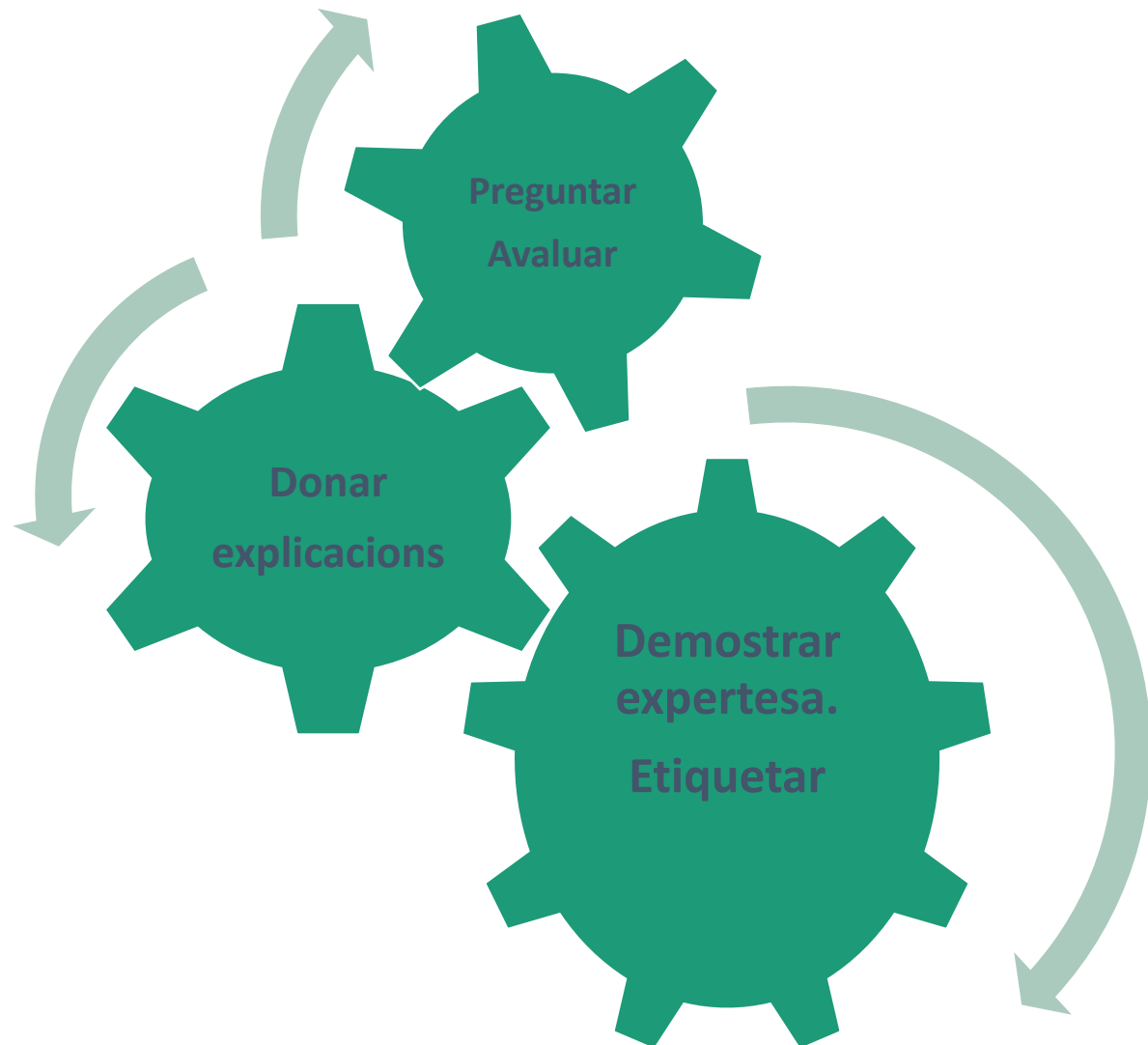

Sintonitzar

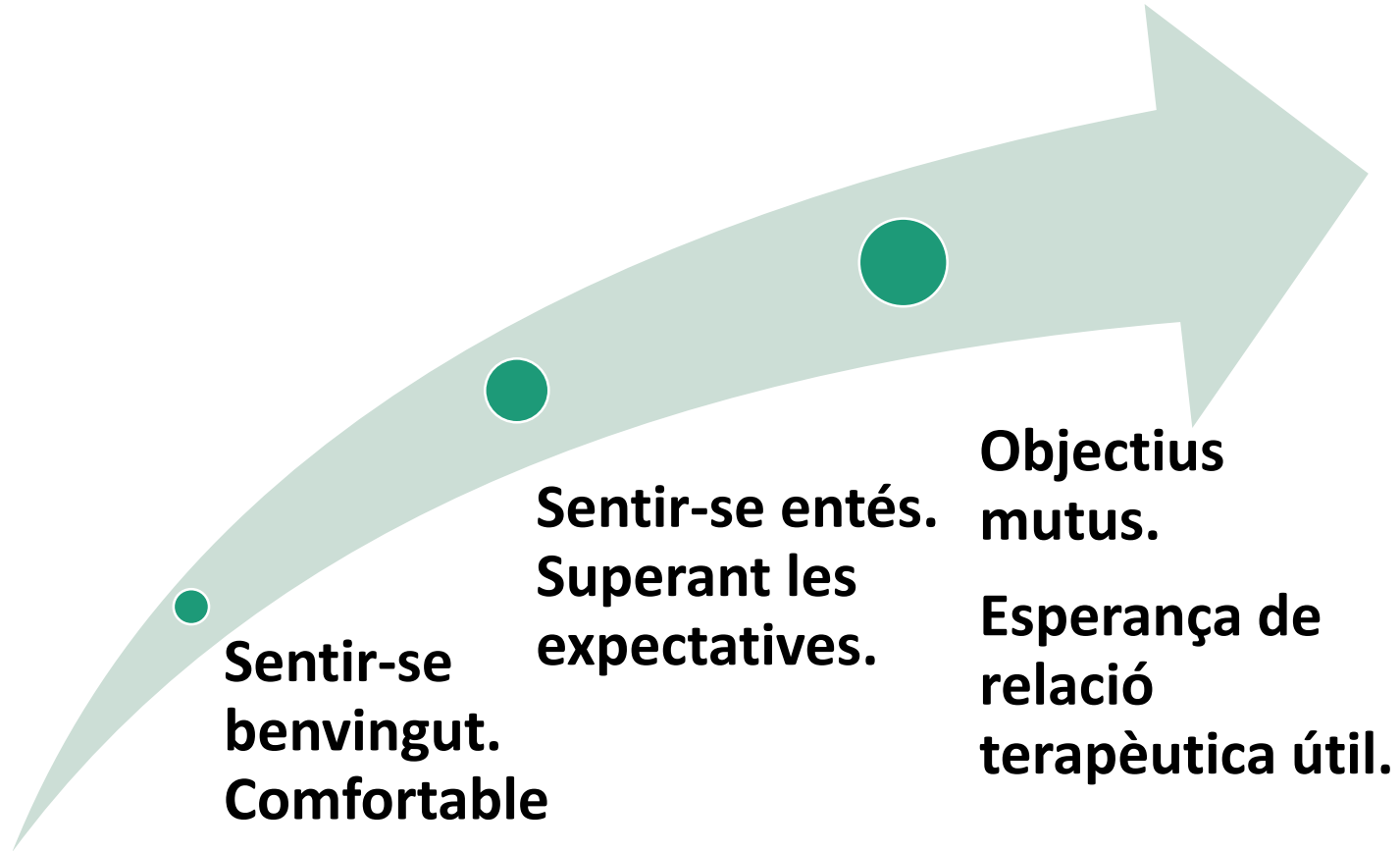
Connexió

**Relació
terapèutica**

Desacoblament

Participació

Enfocament

- Es un procés permanent de recerca i del manteniment de la direcció.

**Establiment
de la agenda.**

**Metes i
prioritats**

**Direcció
clara per
al pla
d'acció.**

Evocació

Es l'obtenció de la pròpia motivació del pacient per al canvi.

Afavorint el Diàleg de canvi (discurs que afavoreix moviment en la direcció del canvi)

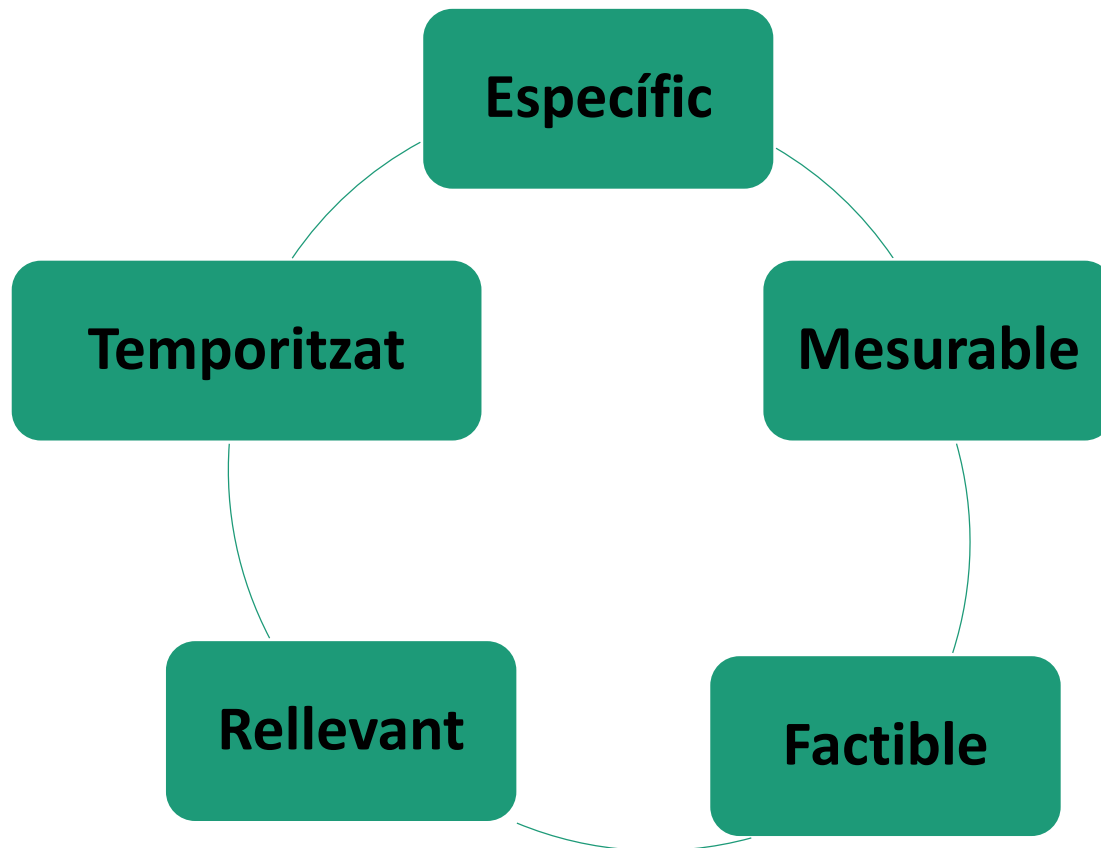
«Jo Vull» «Jo Puc», «les raons son..», «jo desitjo», «Jo necessito», «Jo podria», «Ho faré»

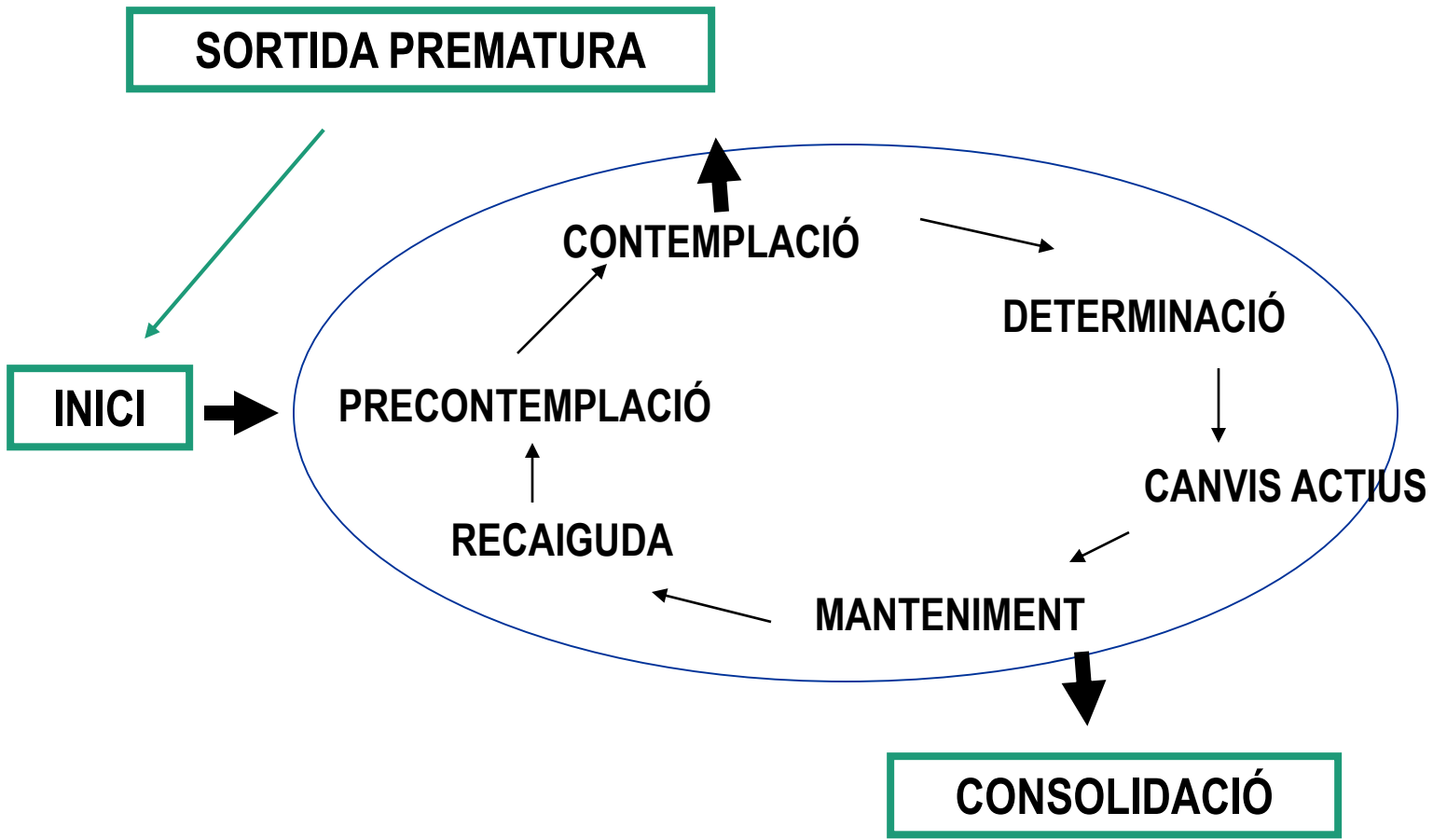
Evocació

- Afavorim el diàleg de canvi (automotivacional) amb preguntes:
  - *Perquè vol **desitjar** canviar?*
  - *Quines son les **raons** per canviar?*
  - *Quins podrien ser els **beneficis** de canviar?*
  - ***Com** pensa que podria començar a canviar per aconseguir-ho?*
  - ***Quin** podria ser el primer pas per començar?*

Planificació

Desenvolupament d'un pla de canvi específic, que el client es compromet, i està disposat a posar en pràctica

Explorant l'ambivalència.

- Sol·licitar permís.
- Realitzar preguntes obertes “desarmadores”.
- Escoltar, escoltar, escoltar!.
- Després d'escoltar, resumir.
- Realitzar preguntes obertes “inverses”.
- Escoltar, escoltar, escoltar!.
- Fer un sumari dels dos costats de l'ambivalència.
- Preguntar: *“Quin és el següent pas?”*.
- Mostrar apreciació.
- Estimular els sentiments d'autoeficàcia.

Habilitats claus d'entrevista

O Preguntes obertes

A Afirmacions (validació)

R Escolta Reflexiva

S Sumaris

Preguntes Evocadores

- Reconeixement del problema.
- Preocupació.
- Intenció de canviar.
- Optimisme.

La escolta reflexiva

- **Empatia**
- **Repeticions**
- **Refrasejar.**
- **Paràfrasis**
- **Assenyalaments.**
- **Silencis.**

Entrevista motivacional breu

- Sol·licitar permís
- Pregunta oberta
- Escoltar
- Resumir
- Escoltar reflexivament
- Sumari de la ambivalència
- Pregunta activadora
- Estimular el sentit de l'autoeficàcia

Avaluant la disposició de canvi

- Sol·licitar permís.
- Mostrar escala del 1 al 10.
- Preguntar per la disposició de canvi.
- Afavorir la elaboració.
- Escoltar, escoltar, escoltar!
- Realitzar preguntes obertes esgraonades per incrementar “frases automotivacionals”.
- Resumir.
- Preguntar: *Quin es el següent pas... ?*.
- Mostrar aprecí.
- Estimular el sentiment d'autoeficàcia.

Model Informatiu

Model Motivacional

Dona consells experts

Intenta persuadir

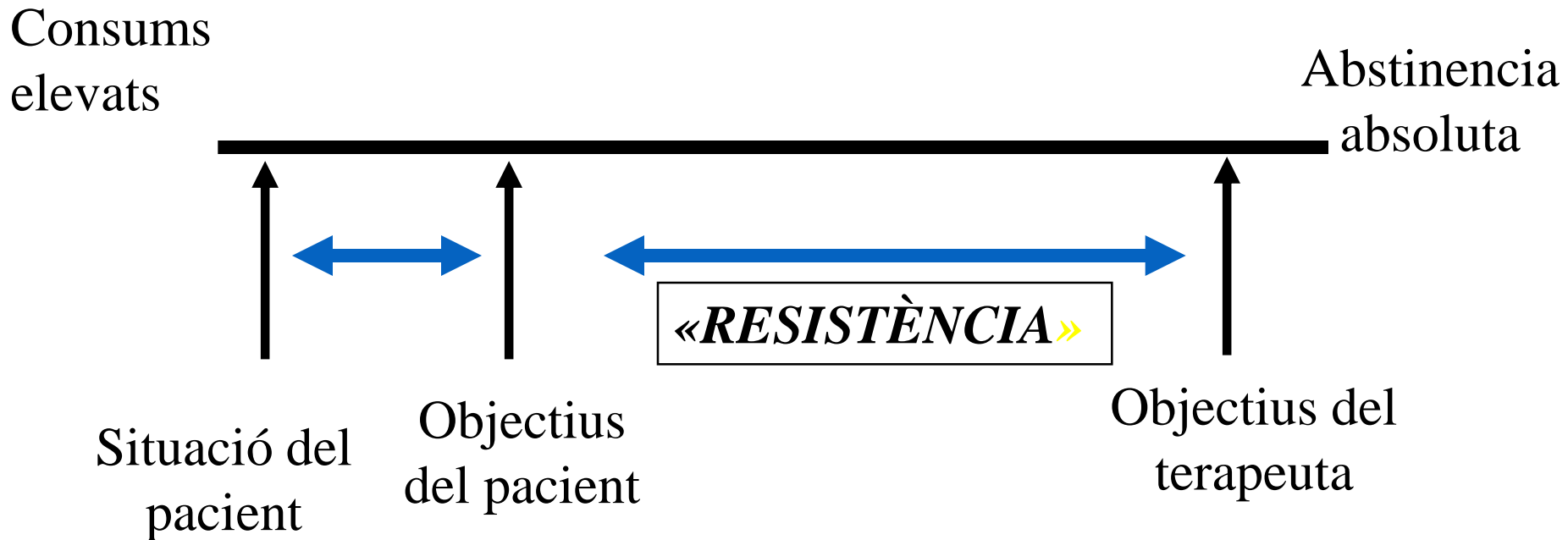
Repeteix els consells

Actua amb autoritat

És ràpid

- Estimula la motivació
- Afavoreix el posicionament
- Resumeix els punts de vista del pacient
- Aproximació col·laboradora
- És de aplicació progressiva

La intensitat de les «*resistències*» es directament proporcional a la distància que hi ha entre els objectius del pacient i els que proposa el terapeuta

Formes d'expressió de les Resistències

- **Argumentar** (desafiar, devaluar o agredir al professional, qüestionar la autoritat).
- **Interrompre** (tallar o no deixar acabar).
- **Negar** (minimitzar, excusar-se ,culpar ala demés, mostrar pessimisme).
- **Ignorar** (no atendre, no respondre, canviar de tema).

Si, pero.....

Estratègies davant les «*resistències*» (desacords/ambivalència)

1. Frases per reflexió (ampliada, cap ambdòs costats).
2. Desfocalitzar.
3. Empatitzar i cedir en alguns aspectes.
4. Emfatitzar la llibertat i el control per part del pacient.
5. Reestructurar.
6. Paradoxa terapèutica.

Ajudant a decidir el Canvi

- Fase de Determinació (la finestra terapèutica).
- Fase d' Acció (Construint un Pla útil, concret i assumible).
- Fase de Manteniment (Prevenió de Recaigudes).

Manteniment del canvi

- Estadi on el pacient continua observant la nova conducta de forma estable.
- S'inicia després de 3-6 mesos del estadi de acció fins la consolidació de la nova conducta.

Estratègies generals

- Mantenir **accessibilitat**.
- Estil de entrevista **empàtica**.
- Treballar la **ambivalència**.
- **Avaluar** les situacions d'alt risc de recaiguda.
- Desenvolupar **noves habilitats** d'afrontament.

Causes afavoridores de les recaigudes

1. Factors **externs**

2. Factors **personals**: excessiva autoconfiança, emocions negatives.

3. Efectes de la **substància additiva**

4. Pensament defectuós (racionalització, minimització).

Model de Prevenció de Recaigudes (A. Marlatt, 1985)

Decisió aparentment irrellevant

Situació de risc

Resposta d'afrontament

Inadequada

Adequada

Disminució sent. de autoeficàcia
i/o expectatives de resultat (+)

Increment de la autoeficàcia

Relliscada inicial

Efecte de transgressió de la abstinència (EVA):
(dissonància cognitiva, autoatribució, desig reforçat).

Recaiguda

Manteniment

FASE

TASQUES

Recaiguda

- **Acceptació**
- **Incrementar l'autoestima i l'autoeficàcia.**
- **Proporcionar feedback.**
- **Aplicar estratègies d'aprenentatge.**

Josep M Bosch Fontcuberta

boschfontcuberta@gmail.com